

ПЕТРА — ЧУДОВИЙ СВІТ МИНУЛОГО

Блоки Джинів —
символи набатейських богів

Олена Титова

На півдорозі між Мертвим морем та Акабською затокою, на південному заході Йорданії, поблизу кордонів Ізраїля та Єгипта знаходиться загублений світ двохтисячолітньої минувщини — столиця держави набатеїв Петра, що заховалася у скелястій частині Ваді-Муші [1]. Тут, на перехресті караванних шляхів між цивілізаціями Європи, Азії та Африки у III ст. до н.е. було створено одну із справжніх архітектурних перлин людства, якою захоплювалися і намагалися володіти ще у давнину (серед перших — Страбон, других — Олександр Македонський, римські імператори, пізніше — хрестоносці, що у XII ст. побудували тут дві фортеці) [2].

Вигідне розташування міста з точки зору оборони слугує і для збереження численних архітектурних споруд Петри — храмів, громадських будівель, гробниць, жител, витворів монументальної скульптури — до наших днів. Недаремно це скельне місто вважається одним з найпопулярніших серед

туристів світу. Статус пам'ятки, внесеної до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО [3], і об'єкту національного надбання підтримується Департаментом старовини Йорданії, який регулярно і планомірно проводить археологічні розкопки та реставраційні заходи у давньому місті.

Сотні туристів, котрі відвідують Петру щоденно, вражає вибагливе поєднання східних традицій із сильними еліністичними впливами в архітектурі, з одного боку, а з іншого — неймовірна гармонія між діяннями людськими у вигляді висічених у скелях будівель і творінням природи — різнокольоровими (рожево — червоно — золотавими) гірськими породами.

Пропоную здійснити невеличку подорож містом арабів-набатеїв. Мандрівка зазвичай починається з символів верховного бога Душару (космічного божества, творця, владики світу, покровителя Набатеї) у вигляді башт — блоків з каменю (можливо, поховань) [4]. Входом до міста слугує довга (довжиною до

Фото автора

Вулиця Фасадів із вирізьбленими у скелях гробницями та сходами

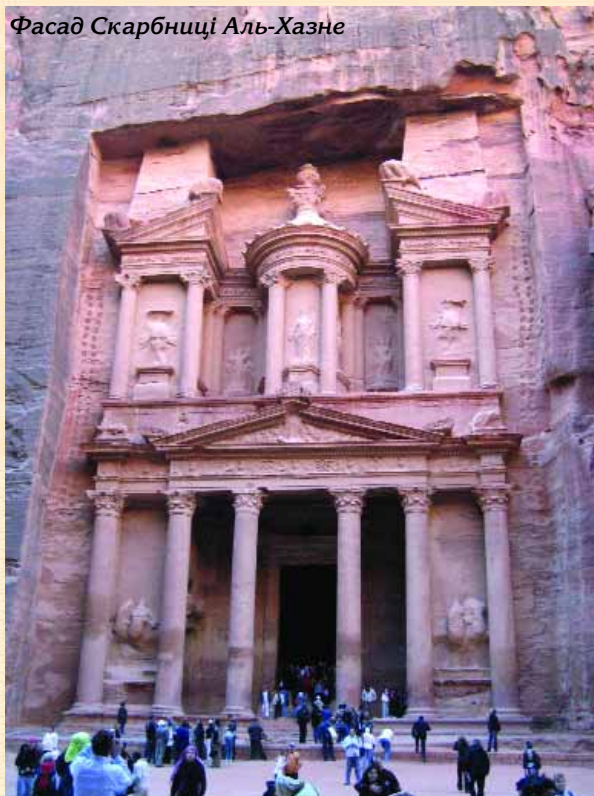
1200 м) і глибока (до 100 м) ущелина Сік, у скелях якої вирубано канал — давній водогін, ніші для статуй богів і самі статуї. Дорога в ущелині і вулиці Петри вимощені бруківкою. На виході із Сіка вражає красою і величчю рожево-червона скарбниця Аль-Хазне, вирізана у скелі, споруджена як гробниця короля у I ст. до н.е. й оздоблена колонами, статуями богів. У подібному переплетінні грецьких та єгипетських елементів виконані й будівлі вулиці Фасадів з гробницями (Королівськими, Урновими, Шовковою, Коринфською, Палацовою, Сикста Флорентинуса, іншими), сходами, будинками у скелях, театром із 33 рядами, висіченими у скелі, розрахованими на 3,5 тисячі глядачів (у цьому театрі в жовтні 2008 року виступили видатні співаки Пласидо Домінго і Хосе Каррерас з гала-концертом у пам'ять Лучано Паваротті). Поряд розташовано місця для громадських зібрань — Суд справедливості з в'язницею, Німфеум — фонтан з джерелом, Триумфальна арка II ст.н.е.

Центральна вулиця з бруківкою, шириною 6 м, оздоблена з двох боків колонами, простягається до Великого Храму, на подвір'ї якого відбувалися зібрання городян [5]. Один із набатейських храмів використано під музей Петри. В ньому експонуються високохудожні твори із скла, металу, кераміки, скульптура.

Окрім споруд, збудованих в ущелинах між скелями, збереглися також рештки численних храмів, жертвників, поховань на гірських висотах навколо.

Постійне відчуття гармонії людини і оточуючого середовища, величі людського генія у вмінні не руйнувати природні творіння, а вміло використовувати їх на благо, не полишає під час прогулянки Петрою. І ще одне відчуття — часу, що зупинився, перенесення на дві тисячі років у минуле.

Фасад Скарбниці Аль-Хазне

Цьому сприяють як прекрасно збережені споруди, так і гірські мешканці — бедуїни Петри, які майже не змінилися протягом цих тисячоліть.

Література

1. *Гладкий В.Д.* Древний мир: Энциклопедический словарь. — М.: ЗАО Издательство Центрполиграф, 2001.— С. 490.
2. *Вся Петра: Страна чудес прошлого.* — Амман. Йордания, 2008. — С. 7–14.
3. *Всесвітня спадщина. Список ЮНЕСКО // Україна в міжнародно-правових відносинах. Кн. 2. Правова охорона культурних цінностей / Відп.ред.: акад. НАН України Ю.С.Шемшученко та д-р юрид. наук В.І. Акуленко.* — К.: Юрінком

Залишки будівель у скелях

